



Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

Warszawa, data: 20 lipca 2024 r.

znak sprawy: DSR-VIIa.054.5.2024

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 3077 w sprawie rozwoju Polski wykorzystującego indywidualne potencjały poszczególnych terytoriów

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację Pana Posła Daniela Milewskiego, w której zostały postawione pytania dotyczące rozwoju Polski wykorzystującego indywidualne potencjały poszczególnych terytoriów, przedstawiam następujące informacje.

Pytanie nr 1: Jakie konkretne inwestycje proponuje rząd w ramach polityki regionalnej, aby wykorzystać miejscowe zasoby i potencjały poszczególnych terytoriów w celu zapewnienia bardziej zrównoważonego rozwoju kraju?

Pytanie nr 3: W jaki sposób rząd zamierza wdrożyć działania wzmacniające konkurencyjność wszystkich regionów, miast oraz obszarów wiejskich w dotychczasowym układzie wdrożeniowym?

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) jest zorientowana na rozwój wszystkich regionów i uwzględnia zróżnicowania pomiędzy regionami oraz wewnątrz nich. Celem KSRR jest zwiększenie spójności rozwoju kraju, towarzyszą jej wzrost konkurencyjności regionów oraz poprawa sprawności administracji samorządowej.

Najważniejszym celem polityki regionalnej jest zapewnianie warunków dla zrównoważonego rozwoju kraju oraz nacisk na zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych terytoriów, w szczególności

wspomaganie rozwoju obszarów, które nie mogą w pełni rozwinąć swojego potencjału lub utraciły funkcje społeczno-gospodarcze.

KSRR wskazuje obszary strategicznej interwencji (OSI), które otrzymują szczególne wsparcie. Są to obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i wschodnia Polska. Dodatkowo samorządy województw w ramach swych strategii rozwoju mogą wskazywać kierunki działań adresowane do wyznaczonych własnych, regionalnych obszarów strategicznej interwencji.

Istotny wpływ na rozwój naszego kraju mają środki UE. Polska jest największym beneficjentem środków unijnych spośród wszystkich państw członkowskich UE. Wartość unijnego dofinansowania dla projektów realizowanych w ramach polityki spójności w latach 2004 -2021 wyniosła ok 700 mld zł. Najwięcej środków z tej puli trafiło na realizację projektów z obszaru transportu (ok. 243 mld zł), wsparcia przedsiębiorczości i innowacyjności (ok. 126 mld zł) oraz kapitału ludzkiego (105 mld zł). Otrzymane wsparcie pozwoliło zrealizować wiele projektów inwestycyjnych podnoszących konkurencyjność gospodarki, poprawiających spójność społeczną i terytorialną kraju. Przyczyniło się ono do włączenia Polski do europejskiej sieci transportowej, rozwoju infrastruktury dostępu do Internetu, zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego. Fundusze europejskie wspierają nie tylko infrastrukturę, ale również wiele działań z zakresu edukacji, ochrony zdrowia, rozwoju zawodowego, czy szeroko pojętej przedsiębiorczości. Ich efektem była poprawa jakości życia oraz warunków prowadzenia działalności gospodarczej w kraju i regionach.

W okresie programowania 2021-2027 w ramach środków polityki spójności wdrażane są krajowe i regionalne programy, które wspierają rozwój konkurencyjności terytorium całego kraju lub poszczególnych województw i innych obszarów. Nacisk położony jest na rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony kraju poprzez zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych terytoriów, a w szczególności OSI miast średnich tracących funkcje społeczno- gospodarcze oraz obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.

Ponadto województwa Polski wschodniej jako część makroregionu Polski wschodniej stanowią obszary o istotnej koncentracji działań europejskiej polityki regionalnej. W perspektywie finansowej na lata 2021-2027 oprócz programu regionalnego w województwach kontynuowane jest dodatkowe wsparcie z poziomu kraju dla makroregionu Polski wschodniej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 (FEPW). Działania realizowane w ramach FEPW skupiają się na wzmocnieniu warunków sprzyjających konkurencyjności gospodarki oraz wyższej jakości życia w makroregionie Polski wschodniej.

W Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR) realizowane są również liczne projekty, inicjatywy oraz programy dedykowane samorządom lokalnym. W latach 2020-2023 we współpracy ze Związkiem Miast Polskich i Fundacją

Fundusz Współpracy realizowany był projekt strategiczny KSRR pn. Centrum Wsparcia Doradczego, którego celem było wzmocnienie sprawności administracyjnej jednostek samorządu terytorialnego (gminnych i powiatowych), w tym poprawa ich kompetencji do zarządzania strategicznego oraz inicjowania i realizacji kompleksowych przedsięwzięć rozwojowych, w partnerstwie społeczno-gospodarczym i z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. CWD skierowane zostało do samorządów lokalnych (ponad 700 JST), głównie z obszarów funkcjonalnych uwzględniających dwa typy OSI: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. W 2024 roku przeprowadzana jest ewaluacja projektu, której celem jest wypracowanie systemowego i długofalowego modelu wsparcia JST, dostosowanego do potrzeb lokalnych. Model będzie również zakładać współpracę z administracją regionalną i instytucjami sektorowymi w celu zapewnienia wsparcia komplementarnego do poziomu krajowego oraz odpowiadającego na potrzeby partnerstw.

Kolejnym realizowanym projektem jest Partnerska Inicjatywa Miast (PIM), projekt strategiczny Krajowej Polityki Miejskiej 2030, który proponuje atrakcyjną formę wsparcia potrzeb rozwojowych miast oraz miejskich obszarów funkcjonalnych. Jego celem jest wzmocnienie kompetencji miast i administracji centralnej w wybranych obszarach tematycznych (tzw. sieciach tematycznych) związanych ze zrównoważonym rozwojem oraz tworzeniem sieci kontaktów między miastami nastawionymi na współpracę i wymianę wiedzy. Obecnie realizowana jest trzecia edycja projektu na lata 2024-2026, która również kierowana jest do wszystkich typów ośrodków miejskich, w tym tych najmniejszych.

Poza wsparciem ze środków UE rozwój miast średnich wspierają również inne środki europejskie, tj. Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy, w ramach którego, w perspektywie 2014-2021, zrealizowano, dedykowany rozwojowi lokalnemu miast średnich, Program Rozwój lokalny (z budżetem ponad 130 mln euro). Projekty łączące ze sobą elementy rozwoju środowiskowego, społecznego, gospodarczego, kulturalnego czy miasta inteligentnego z rozwojem instytucjonalnym okazały się motorem napędowym pozytywnych zmian w miastach średnich. Takie kompleksowe wsparcie rozwoju miast średnich połączone z szeroką pomocą ekspercką (dostarczoną przez Związek Miast Polskich, we współpracy z Norweskim Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych, Instytutem Rozwoju Miast i Regionów oraz OECD) czy współpracą bilateralną w ramach 17 partnerstw z samorządami norweskimi i islandzkimi okazało się niezmiernie potrzebne i jest postrzegane bardzo pozytywnie przez samych zainteresowanych.

Choć realizacja 29 projektów Programu Rozwój Lokalny zakończyła się formalnie z końcem kwietnia br. niektóre z nich finalizują w ramach działań projektowych niektóre z inwestycji, których nie miały szansy dokończyć w okresie kwalifikowalności (zgodnie z decyzją darczyńców wynikającą z niezależnych

przeszkód, które pojawiły się w trakcie realizacji Programu: pandemia Covid, wojna w Ukrainie, inflacja, odpływ pracowników). Realizowana jest również Inicjatywa Bilateralna (do lutego 2025 r.), która wspiera rozwój współpracy z samorządami i podmiotami z państw darczyńców, w szczególności w ramach partnerstw zawiązanych między miastami beneficjentami a samorządami norweskimi i islandzkimi. Działania bilateralne są skierowane szeroko nie tylko do miast beneficjentów, ale także do samorządów, które uczestniczyły w naborze do Programu, ale nie uzyskały dofinansowania.

Ponadto miasta – beneficjenci Programu Rozwój Lokalny otrzymali w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna dodatkowe wsparcie w łącznej wysokości niemal 60 mln zł., m.in. na działania związane z przygotowaniem dokumentacji dla inwestycji uzupełniających względem działań podstawowych finansowanych w przedmiotowym Programie. W ten sposób będą one gotowe do aplikowania o środki, gdy uruchomione zostaną konkursy w ramach kolejnej perspektywy funduszy unijnych.

Realizowany jest również Polsko-Szwajcarski Program Rozwoju Miast w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy. Program jest skierowany do 139 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze wskazanych w KSRR jako obszar strategicznej interwencji. Celem Programu jest zmniejszanie różnic społeczno-gospodarczych w miastach średnich i pomiędzy nimi. Wnioskodawcy mogą ubiegać się o realizację kompleksowych projektów ukierunkowanych na podnoszenie jakości życia. Na nabór jest przeznaczonych łącznie 1 424 mln zł. Częścią Programu jest komponent ekspercko-doradczy w postaci szkoleń i doradztwa ze strony ekspertów Związku Miast Polskich.

Poza środkami z polityki spójności są również środki w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). Budżet KPO to prawie 60 mld euro, w tym 25,3 mld euro dotacji i 34,5 mld pożyczki. Ponadto MFiPR przygotowuje się do wdrażania Społecznego Funduszu Klimatycznego (SFK) przyjętego na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2023/955 z dnia 10 maja 2023 r. Jest to nowe narzędzie finansowe pozwalające na udzielanie wsparcia osobom i przedsiębiorstwom, które najbardziej odczuwają skutki wprowadzenia nowego systemu handlu emisjami dla budynków, transportu drogowego i paliw dla dodatkowych sektorów. SFK ma na celu zwalczanie ubóstwa energetycznego oraz poprawę dostępu do mobilności o zerowej i niskiej emisji. MFiPR jest odpowiedzialny za koordynację wdrażania SFK. Obecnie przygotowywane są Założenia do Planu społeczno-klimatycznego, który będzie stanowił podstawę realizacji inwestycji objętych wsparciem ze środków SFK.

Pytanie nr 2: Czy istnieją plany na wprowadzenie szczególnych mechanizmów wsparcia dla obszarów problemowych, takich jak Polska Wschodnia, Śląsk czy obszary zagrożone trwałą marginalizacją, a jeśli tak to jakie są priorytety w tym zakresie?

Pytanie nr 4: Jakie są główne trudności adaptacyjne i restrukturyzacyjne z którymi borykają się obszary problemowe, a także jakie działania podejmuje rząd w celu ich przewyciężenia?

Obszary problemowe w Polsce borykają się z licznymi trudnościami adaptacyjnymi i restrukturyzacyjnymi, które utrudniają ich rozwój społeczno-gospodarczy. Główne wyzwania obejmują problemy infrastrukturalne, niski poziom usług publicznych, trudności demograficzne oraz ograniczenia ekonomiczne. Zgodnie z zapisami KSRR jednym z wyzwań rozwojowych kraju do 2030 roku jest przeciwdziałanie nierównościom terytorialnym i przestrzennej koncentracji problemów rozwojowych. Obecnie wszystkie działania podejmowane oraz planowane na przyszłość przez MFiPR mają na celu promowanie zrównoważonego rozwoju wszystkich regionów w Polsce. Wsparcie obszarów problemowych realizowane jest m.in. poprzez różnego rodzaju inwestycje krajowe i regionalne oraz wzmacnianie współpracy i wspólnego realizowania przedsięwzięć rozwojowych. Działania te mają na celu rozwój gospodarek lokalnych, poprawę warunków życia, wzmocnienie lokalnych łańcuchów dostaw i stworzenie trwałych miejsc pracy. Jednocześnie należy podkreślić, że globalizacja, cyfryzacja, zmiany demograficzne i klimatyczne, niedobór zasobów, urbanizacja to globalne megatrendy, które będą w najbliższych latach kształtować społeczeństwa i gospodarki. Procesy te wpływają na zmiany w regionach i tym samym na kierunki interwencji publicznej. Obszary mające problemy z dostosowaniem się do bieżących trendów rozwojowych zagrożone są uleganiem stopniowej marginalizacji. Wczesne dostrzeżenie zmian oraz dostosowanie się do nowych warunków może stanowić szansę na uzyskanie przewagi rozwojowej regionu.

Rząd dostrzega i wspiera obszary problemowe, a w szczególności te, które wymagają dodatkowego impulsu rozwojowego i działań podejmowanych z poziomu krajowego. Obszary strategicznej interwencji państwa zostały wskazane jako, te które ze względu na koncentrację czynników społeczno-gospodarczych negatywnie wpływających na ich dynamikę rozwoju, nie w pełni wykorzystują swoje możliwości rozwojowe i wymagają szczególnych mechanizmów wsparcia. Wyznaczenie OSI Śląsk i OSI wschodnia Polska było spowodowane trudniejszą niż w innych częściach kraju sytuacją społeczno-gospodarczą. Obszary te zmagają się bowiem z problemami natury adaptacyjnej oraz stoją przed wyzwaniem zmiany struktury gospodarki.

Województwo śląskie może korzystać ze środków w ramach Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Jest to nowe źródło finansowania dostępne w perspektywie 2021-2027. Jego celem jest ograniczenie negatywnych skutków społecznych, gospodarczych oraz środowiskowych transformacji energetycznej. Województwo śląskie w ramach funduszu otrzymało ponad 2,2 mld EUR do wykorzystania na działania łagodzące skutki transformacji energetycznej. To największa pojedyncza alokacja tego funduszu na region węglowy w całej UE.

Z kolei Polska wschodnia wspierana jest poprzez dedykowany program dla makroregionu Polski wschodniej - Program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027. Budżet programu wynosi: 2,65 mld EUR (EFRR). Z programu korzysta 5 województw: lubelskie, podlaskie, podkarpackie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie oraz część województwa mazowieckiego (bez Warszawy i 9-ciu otaczających ją powiatów), tzw. region statystyczny mazowiecki regionalny.

Głównym celem programu jest utrwalenie warunków sprzyjających konkurencyjności makroregionu oraz wyższej jakości życia w Polsce Wschodniej. Natomiast cele szczegółowe to: Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw; Zwiększenie atrakcyjności miast i podniesienie jakości życia mieszkańców w dobie zmian klimatu; Zwiększenie dostępności transportowej Polski Wschodniej; Rozwój społeczno-gospodarczy dzięki turystyce. Ponadto zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 (UP) obszary słabsze gospodarczo, w szczególności OSI, są traktowane preferencyjnie w zakresie wspierania inwestycji zwiększających konkurencyjność i zdolność MŚP do wdrażania innowacji, rozwoju przedsiębiorczości, internacjonalizacji przedsiębiorstw, rozwoju systemów doskonałości procesowej i produktowej przedsiębiorstw. Do kluczowych elementów wsparcia na terenie OSI należy zaliczyć także działania na rzecz rozwoju kompetencji niezbędnych dla nowoczesnej gospodarki, jako element sprzyjający modernizacji przedsiębiorstw działających na tych obszarach.

W ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 wprowadzony został Cel 5 polityki „Europa bliżej obywateli” (CP 5) dedykowany rozwojowi terytoriów. Istotą CP5 jest zwiększenie wpływu wspólnot lokalnych na kształt działań nakierowanych na rozwój terytoriów i rozwiązywanie ich problemów w oparciu o endogeniczne potencjały. W ramach celu wspierana jest realizacja przygotowanych na poziomie ponadlokalnym i lokalnym strategii ukierunkowanych na zmiany strukturalne danego obszaru, w zgodzie z kierunkami zdefiniowanymi na poziomie krajowym (w KSRR oraz Krajowej Polityce Miejskiej), w regionalnych strategiach rozwoju województw oraz z uwzględnieniem priorytetów UE. Dla tych obszarów w ramach CP5 szczególne znaczenie ma tworzenie powiązań funkcjonalnych, w szczególności miejsko-wiejskich na bazie lokalnych zasobów, w oparciu o zewnętrzne środki finansowe i know-how, racjonalne wykorzystanie przestrzeni oraz dbałość o środowisko naturalne. CP5 realizowany jest za pomocą instrumentów terytorialnych takich jak: Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) czy Inne Instrumenty Terytorialne (IIT). Działania te realizowane są przede wszystkim na rzecz OSI wskazanych w KSRR (miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, obszary zagrożone trwałą marginalizacją).

Wsparcie OSI realizowane jest w zróżnicowany sposób m.in. poprzez preferencje w różnych programach lub instrumentach, krajowych i unijnych, finansowanych

ze środków polityki spójności. W przypadku części programów krajowych (Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko (FEnIKS), Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW), Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS), Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)) określono preferencje dla OSI w kryteriach horyzontalnych lub zaplanowano dedykowane wsparcie dla OSI o znaczeniu krajowym w ramach poszczególnych, często pojedynczych celów szczegółowych.

Istotnym mechanizmem wsparcia OSI są także kontrakty programowe. Przyczyniają się one do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju różnych regionów kraju poprzez precyzyjne adresowanie zasobów finansowych, pochodzących zarówno ze środków unijnych, jak i wkładu krajowego, do obszarów o największych potrzebach rozwojowych, gdzie koncentrowane są działania szczególnie ważne dla regionu.

W kontraktach programowych wszystkich województw znajdują się zapisy dotyczące zapewnienia instrumentów wsparcia dla OSI miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją ze środków programu regionalnego. Jedną z głównych form wsparcia jest zastosowanie instrumentów terytorialnych ZIT, RLKS i IIT.

Pytanie nr 5: Czy istnieją plany na rozwinięcie infrastruktury oraz usług publicznych w obszarach problemowych w celu pobudzenia rozwoju społeczno-gospodarczego, a jeśli tak, to jakie są priorytety w tym zakresie?

Rozwój infrastruktury oraz usług publicznych to kluczowe elementy istotne dla rozwoju kraju, które zostały wskazane w KSRR. Działania w zakresie wspierania infrastruktury realizowane są m.in. w ramach Programu FEnIKS. Dążąc do zmniejszenia emisji w transporcie, w ramach programu wspierany będzie transport szynowy, w tym w miastach, zwiększana dostępność komunikacji zbiorowej, a także alternatywne wobec dróg łańcuchy logistyczne (porty morskie, drogi wodne śródlądowe, przewozy intermodalne). Poza tym w celu poprawy spójności komunikacyjnej i ograniczenia wykluczenia komunikacyjnego realizowana będzie budowa nowych i modernizacja istniejących linii kolejowych oraz dróg krajowych, w tym obwodnic miast. Jednocześnie działania w zakresie infrastruktury mogą być wspierane w ramach programów regionalnych.

Inicjatywy w zakresie wspierania infrastruktury realizowane są również w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Inwestycje KPO dotyczą m.in. zakupu zero i niskoemisyjnego pasażerskiego taboru kolejowego, autobusowego i tramwajowego (ok. 2,5 mld euro) oraz modernizacji linii kolejowych (ok. 2,4 mld euro).

W ramach planów dotyczących rozwinięcia infrastruktury transportowej priorytetowo w najbliższych latach będą traktowane inwestycje kolejowe. Krajowy Program Kolejowy (KPK) obejmuje realizację inwestycji na liniach kolejowych, w tym prace na głównych ciągach. Usunięte zostaną występujące wąskie gardła, a także zaległości w rozbudowie, modernizacji i rewitalizacji

infrastruktury kolejowej. Połączone zostaną najważniejsze ośrodki wzrostu z obszarami o niższej dynamice rozwoju. W wyniku realizacji KPK na koniec 2023 r. długość przebudowanych linii kolejowych, w tym torów głównych zasadniczych i szlakowych, wyniosła 7 282,82 km – 58,26% docelowej wielkości KPK. Transport kolejowy wymagał nie tylko realizacji już zaplanowanych inwestycji, ale też nowego ich otwarcia. 16 sierpnia 2023 r. Rada Ministrów przyjęła uchwałę w sprawie ustanowienia „Krajowego Programu Kolejowego do 2030 roku” (z perspektywą do roku 2032). Formalnie ten dokument jest aktualizacją wcześniejszego KPK. Wartość łączna KPK2030 wynosi 170 mld zł, w tym: 79 mld zł w zakresie perspektywy 2014-2020, 80 mld zł w zakresie perspektywy 2021-2027 oraz 11 mld zł w zakresie KPO. Efektem realizacji tych inwestycji będą też szybkie połączenia.

Równoległe z Krajowym Programem Kolejowym jest realizowany Rządowy program budowy lub modernizacji przystanków kolejowych na lata 2021-2025, który obejmuje zadania z zakresu infrastruktury punktowej przy liniach kolejowych zarządzanych przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. oraz zadania związane z dostępnością miejsc parkingowych dla podróżnych. Celem programu jest zwiększenie dostępu lokalnych społeczności do transportu kolejowego. Zostaną wybudowane lub zmodernizowane przystanki kolejowe, a także sfinansowane zadania związane z dostępnością miejsc parkingowych dla podróżnych. Program przyczyni się do ograniczenia wykluczenia komunikacyjnego i zapewni ułatwienie dostępu do kolejowej komunikacji wojewódzkiej i międzywojewódzkiej.

Przewidziane jest też realizacja Programu Uzupelnienia Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej Kolej + do 2029 r., którego celem jest wyeliminowanie wykluczenia komunikacyjnego dzięki możliwości uzupełniania sieci kolejowej o nowe połączenia, które zapewnią pasażerom dostęp do transportu kolejowego. Dotyczyć to będzie głównie miejscowości liczących powyżej 10 tys. mieszkańców, które nie posiadają dostępu do połączeń pasażerskich z miastami wojewódzkimi lub takich, które posiadają dostęp do kolei, ale istniejące połączenia wymagają usprawnienia. Program jest skierowany przede wszystkim do jednostek samorządu terytorialnego, które byłyby zainteresowane rozwojem infrastruktury kolejowej na swoim terenie, przy uwzględnieniu potrzeb komunikacyjnych mieszkańców. Program zakłada realizację inwestycji liniowych – tj. modernizację istniejącej lub budowę nowych linii kolejowych oraz inwestycje punktowe, jak np. budowa nowych przystanków, mijanek czy łącznic kolejowych.

Drugim ważnym priorytetem inwestycyjnym, poprawiającym dostępność usług publicznych będzie dalsza ich cyfryzacja i rozbudowa sieci szerokopasmowych. Środki z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 umożliwiły objęcie zasięgiem siecią szerokopasmową ponad 2 mln gospodarstw domowych do 2023 r. Ponadto ogłoszono dwa nabory wniosków z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) oraz jeden z programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC), których celem jest realizacja interwencji

mających przyczynić się do wyeliminowania braku dostępu do usług bardzo szybkiego Internetu w obszarach wykluczenia cyfrowego (tzw. białych plamach NGA (Next-generation access)). Oczekiwanym efektem interwencji będzie pokrycie zasięgiem nowoczesnych usług obszarów najbardziej nieopłacalnych z punktu widzenia inwestycji komercyjnych, które wymagają wsparcia publicznego. W ramach KPO przewiduje się, że do 30 czerwca 2026 r. co najmniej 931 tys. dodatkowych gospodarstw domowych na obszarach tzw. białych plam NGA uzyska dostęp do szybkiego Internetu. Natomiast w ramach FERC do 2029 r. blisko 675 tys. dodatkowych lokali mieszkalnych oraz 138 tys. przedsiębiorstw będzie dysponować dostępem do sieci o podobnych parametrach, jak w przypadku interwencji z KPO.

Ze względu na słabe pokrycie infrastrukturą kanalizacyjną w obszarach problemowych następnym priorytetem inwestycyjnym w najbliższych latach będzie realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK). Realizacja ujętych w nim inwestycji ma na celu ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami. W ramach VI aktualizacji KPOŚK (VI AKPOŚK) z 2022 r. planowane inwestycje powinny zostać zrealizowane w perspektywie do 2027 r. Z planów inwestycyjnych przedstawionych przez aglomeracje wynika, że w ramach KPOŚK planowane jest wybudowanie 8 022 km sieci kanalizacyjnej i zmodernizowanie 3 173 km sieci, a także wybudowanie 60 nowych oczyszczalni oraz przeprowadzenie blisko 1 000 innych inwestycji na oczyszczalniach.

Pytanie nr 6: Jakie są perspektywy długoterminowe dla zrównoważonego rozwoju Polski, uwzględniające wykorzystanie indywidualnych potencjałów poszczególnych terytoriów, a także jakie cele strategiczne rząd wyznacza w tej dziedzinie?

Polski rząd wyznacza strategiczne cele, które mają na celu zapewnienie zrównoważonego rozwoju kraju, z uwzględnieniem różnorodnych potrzeb i możliwości terytorialnych.

Finalizowana aktualnie przez MFiPR Koncepcja Rozwoju Kraju 2050 (KRK) to dokument wizyjny, który będzie kierunkowskazem w zarządzaniu rozwojem Polski. Koncepcja jest dokumentem łączącym zarówno planowanie rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przestrzennego, jak i środowisko. W przestrzeni zachodzi większość procesów rozwojowych, które bezpośrednio lub pośrednio kształtują nasze środowisko życia. Różne obszary Polski potrzebują odmiennego spojrzenia i własnych ścieżek rozwoju, dlatego istotnym celem jest zachowanie różnorodności wszystkich obszarów przy jednoczesnym wzmacnianiu spójności terytorialnej i zrównoważonym wykorzystaniu zasobów naturalnych.

KRK zakłada realizację długoterminowych planów rozwoju, które dążą do zaspokojenia współczesnych potrzeb z zachowaniem zdolności przyszłych pokoleń do zaspokojenia ich własnych potrzeb zwłaszcza w zakresie:

- Dostosowania paradygmatu rozwoju kraju do globalnych wyzwań, których skutki w największym stopniu kształtują i będą kształtować przyszłość planety.
- Podniesienia rangi planowania przestrzennego i zarządzania opartego na współpracy jednostek samorządu terytorialnego (podejście funkcjonalne) w systemie zarządzania krajem, aby lepiej planować przestrzeń – by sprzyjała rozwojowi społeczno-gospodarczemu, respektowała środowisko, umożliwiała łatwy i szybki dostęp do usług publicznych w miejscu zamieszkania i nie powodowała dodatkowych kosztów obsługi.
- Zagwarantowania dalszego rozwoju państwa poprzez wielodziedzinową transformację, przede wszystkim w zakresie: edukacji, transformacji energetycznej, modelu rozwoju gospodarczego oraz wdrażania nowoczesnych technologii do szeregu istotnych dla funkcjonowania państwa i jego gospodarki obszarów.
- Priorytetowego i wielowymiarowego podejście do budowania spójności społecznej, aby różne wyzwania z obszaru: politycznego, społecznego, gospodarczego czy technologicznego nie pogłębiały nierówności, co mogłoby doprowadzić do atomizacji państwa i społeczeństwa.
- Podejścia *place-based* (polityka ukierunkowana terytorialnie), które opiera się o wykorzystywanie potencjałów poszczególnych terytoriów i służy osiągnięciu długoterminowego, zrównoważonego rozwoju gospodarczego, sprzyja włączeniu społecznemu oraz budowaniu odporności terytoriów.

Obecnie trwa proces konsultacji społecznych projektu KRK 2050, który potrwa do 6 września br. Więcej informacji znajduje się pod adresem <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/zapoznaj-sie-z-projektem-krk-2050>.

Rozpoczęliśmy również prace nad średniookresową strategią rozwoju kraju (śsrk), w ramach których zlecona została ewaluacja tego dokumentu. Obecnie w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej trwają prace nad określeniem zakresu śsrk, jej celów i kierunków rozwojowych kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, a także nad podejściem do wyznaczania obszarów strategicznej interwencji.

Z poważaniem

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

/podpisano elektronicznie/